

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(3)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 50 sahifa,
1-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining innovatsion pedagogik kompetentligini rivojlantirish mexanizmi	10
Mirzaraxmonova Maftuna Ibroximjon qizi	
Elementlarini integratsiya qilish: nazariy va amaliy yondashuv	13
Ne'matov Karimjon Shavkat o'g'li	
O'qish savodxonligi darslarida kitobxonlik kompetensiyasini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari ...	19
Mahmudova Shoira Shavkat qizi	
O'zbek milliy musiqasi asosida talablarda estetik did va ijro madaniyatini rivojlantirish metodikasi.....	25
Gadoyeva Muborak Jumaqulovna	
O'quvchilarning yozuv kompetensiyasini baholash mezonlarini takomillashtirish masalalari.....	30
Abdurashidova Xafiza Abdurashidovna	
Xurshid Do'stmuhammad qissalarida rivoyatchi strategiyasi.....	34
Uzoqova Nargiza Yuldosh qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirishda innovatsion texnologiyalarining ahamiyati	37
Eshpulatov Shakir Nabiyevich, Ahrorova Ozoda Amriddinovna	
"Xonada o'simliklarni o'stirish" intellekt xaritasi (Mind Map) yordamida o'quvchilarda ekologik tarbiya va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish	41
G'aniyev Abduqahhor Gadoyevich	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy mashg'ulotlarning tashkiliy-pedagogik jihatlari.....	46
Joldasov Ixtiyor Suyundikovich	

BO'LAJAK CHET TILI O'QITUVCHILARINING INNOVATSION PEDAGOGIK KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMI

Mirzaraxmonova Maftuna Ibroximjon qizi

Is'hoqxon Ibrat nomidagi Namangan davlat chet tillari instituti
Gumanitar fanlar va jismoniy tarbiya kafedrası stajyor-o'qituvchisi

Annotatsiya: Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining innovatsion pedagogik kompetentligini rivojlantirishning yaxlit mexanizmi ilmiy-metodik jihatdan asoslangan. Kompetentlik yondashuvi, refleksiv amaliyot hamda madaniyatlararo kompetentlik nazariyalari integratsiyasi asosida mazkur kompetentlikning besh komponentli tuzilmasi va uch bosqichli rivojlantirish mexanizmi ishlab chiqilgan. Tadqiqotda milliy pedagogik maktab tajribasi umumlashtirilib, mexanizmning nazariy asoslari, pedagogik shart-sharoitlari hamda metodik ta'minoti tavsiflangan.

Kalit so'zlar: innovatsion pedagogik kompetentlik, chet tili o'qituvchisi, kompetentlik yondashuvi, refleksiv amaliyot, madaniyatlararo kompetentlik, pedagogik mexanizm.

Abstract: A comprehensive mechanism for developing the innovative pedagogical competence of future foreign language teachers is scientifically and methodologically substantiated. Based on the integration of the competence-based approach, reflective practice theory, and intercultural competence theory, a five-component structure of this competence and a three-stage development mechanism have been developed. The study generalizes the experience of the national pedagogical school and describes the theoretical foundations, pedagogical conditions, and methodological support of the proposed mechanism.

Key words: innovative pedagogical competence, foreign language teacher, competence-based approach, reflective practice, intercultural competence, pedagogical mechanism.

Аннотация: Научно и методически обоснован целостный механизм развития инновационной педагогической компетентности будущих учителей иностранного языка. На основе интеграции компетентностного подхода, теории рефлексивной практики и межкультурной компетентности разработаны пятикомпонентная структура данной компетентности, а также трёхэтапный механизм её развития. В исследовании обобщён опыт национальной педагогической школы, охарактеризованы теоретические основы, педагогические условия и методическое обеспечение предлагаемого механизма.

Ключевые слова: инновационная педагогическая компетентность, учитель иностранного языка, компетентностный подход, рефлексивная практика, межкультурная компетентность, педагогический механизм.

KIRISH

Globalashuv, ta'lim sohasining raqamli transformatsiyasi va xalqaro mehnat bozorida raqobatbardoshlik talablarining kuchayishi oliy pedagogik ta'lim oldiga yangi vazifalarni qo'yimoqda. Chet tili o'qituvchisining kasbiy faoliyati bugungi kunda nafaqat lingvistik bilimlarni uzatish, balki raqamli vositalar yordamida ta'lim jarayonini loyihalash, madaniyatlararo muloqotni tashkil etish hamda o'quvchilarning mustaqil va tanqidiy fikrlashini shakllantirishni ham o'z ichiga oladi. Bu esa innovatsion pedagogik kompetentlikni bo'lajak o'qituvchining kasbiy tayyorgarligida yetakchi mezonga aylantiradi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF–60-son¹ Farmonida ta'lim sifatini ilg'or xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish, ta'lim muassasalarida zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini oshirish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan. Mazkur siyosiy hujjat oliy pedagogik ta'lim mazmunini kompetentlik yondashuvi asosida qayta ko'rib chiqish zarurligini asoslaydi.

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF–60-son Farmoni: <https://lex.uz/uz/docs/-5841063>

Mavzuning ilmiy jihatdan o'rganilganligi tahlili shuni ko'rsatadiki, o'zbek pedagogikasida kompetentlikning alohida qirralari – kommunikativ, texnologik, refleksiv va madaniyatlararo jihatlari – muayyan darajada o'rganilgan ^[1:2]. Biroq ushbu alohida yondashuvlarni yaxlit tizimga birlashtiruvchi, chet tili o'qituvchisini tayyorlash sharoitiga moslashtirilgan pedagogik mexanizm hali yetarli darajada ishlab chiqilmagan. Mazkur holat tadqiqotning dolzarbligini belgilaydi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbek pedagog olimlarining tadqiqotlari innovatsion pedagogik kompetentlik muammosining turli qirralarini yoritishga xizmat qilgan.

A.A. Xoliqovning "Pedagogik kompetentlik: nazariya va amaliyot" nomli monografiyasida pedagogik kompetentlikning umumiy nazariy asoslari yoritilib, kompetentlikning tarkibiy qismlari tizimli ravishda tavsiflangan. Muallifning ilmiy pozitsiyasi mazkur tadqiqotda kompetentlikning umumnazariy asoslarini belgilashda metodologik tayanch bo'lib xizmat qildi ^[1].

Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining pedagogik kompetentligini shakllantirish va baholash mezonlariga bag'ishlangan M.S. Karimovning tadqiqoti ahamiyatli natijalarga ega bo'lib, unda portfolio va refleksiv yondashuvlarning baholash jarayonidagi roli ilmiy jihatdan asoslangan. Muallif kompetentlikni shakllantirishda talabning o'z faoliyatini tahlil qilishi va baholashi muhim ekanligini ta'kidlaydi ^[2].

Chet tilini o'qitishda lingvomadaniy kompetensiyani shakllantirish masalalarini O. To'lqinov tadqiq etgan. Muallif madaniy kontekst va real kommunikativ vaziyatlarning chet tili ta'limidagi o'rnini alohida yoritgan. Ushbu g'oyalar mazkur tadqiqotda madaniyatlararo komponentni asoslashda muhim nazariy manba vazifasini o'taydi ^[3].

Pedagogik texnologiyalarning nazariy va amaliy jihatlari G.K. Yo'ldosheva tomonidan chuqur tahlil qilingan. Uning tadqiqotida zamonaviy ta'lim texnologiyalarining o'quv jarayonidagi o'rni va ahamiyati ochib berilib, texnologik komponentni metodik mazmun sifatida tavsiflashda muhim ahamiyat kasb etadi ^[4].

M.M. Qodirova ishida integrativ yondashuvning kasbiy ta'limdagi o'rni asoslab berilgan bo'lib, fanlararo integratsiya orqali kompetensiyalarni rivojlantirish imkoniyatlari yoritilgan. Ushbu yondashuv kompetentlikni rivojlantirish mexanizmining metodik mazmunini belgilashda yetakchi yo'nalishlardan biri sifatida qaraladi ^[5].

N.S. Rustamova tomonidan ilgari surilgan kommunikativ yondashuv konsepsiyasi chet tilini o'rganishda kommunikativ metodlarning samaradorligini ilmiy jihatdan asoslaydi. Bu kasbiy-kommunikativ kompetentlikning yetakchi o'rin tutishini tasdiqlovchi muhim nazariy dalil bo'lib xizmat qiladi ^[6].

S. Xolboeva tadqiqotida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining chet tili ta'limidagi o'rni ko'rsatilib, raqamli vositalarning pedagogik faoliyat samaradorligini oshirishdagi ahamiyati asoslangan. Ushbu ilmiy qarashlar texnologik-innovatsion komponent mazmunini metodik jihatdan yoritishda muhim ahamiyatga ega ^[7].

J.H. Toshmatov tomonidan olib borilgan tadqiqotda bo'lajak chet tili o'qituvchilarida innovatsion pedagogik kompetentlikni rivojlantirish mexanizmi tahlil qilinib, mualliflik modelining metodik asoslari yoritilgan. Ushbu ish mazkur tadqiqotning eng yaqin nazariy-metodik tayanchi hisoblanadi ^[8].

Keltirilgan manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, o'zbek pedagogika fanida alohida yondashuvlar yetarli darajada o'rganilgan, ammo ularni chet tili o'qituvchilarini tayyorlash sharoitiga integratsiyalovchi yaxlit mexanizmni ishlab chiqish zarurati saqlanib qolmoqda.

TADDIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida bo'lajak chet tili o'qituvchilarining innovatsion pedagogik kompetentligini rivojlantirish mexanizmini o'rganishga qaratilgan nazariy va amaliy metodlardan foydalanildi. Dastlab, pedagogika, metodika va kompetentlik yondashuviga oid ilmiy manbalar kontent-tahlil asosida o'rganilib, innovatsion pedagogik kompetentlikning tarkibiy komponentlari hamda ularning o'zaro bog'liqligi aniqlashtirildi.

Tadqiqotda mahalliy va xorijiy pedagogik tajribalarni qiyosiy tahlil qilish orqali kompetentlikni rivojlantirishning samarali mexanizmlari umumlashtirildi. Empirik ma'lumotlarni olishda kuzatish, suhbat, so'rovnomalar va diagnostik baholash metodlaridan foydalanildi.

Talabalarning kasbiy-kommunikativ, texnologik-innovatsion, refleksiv va madaniyatlararo kompetentlik darajalari maxsus ishlab chiqilgan mezonlar asosida aniqlanib, natijalar kompetentlik xaritalari orqali tizimlashtirildi. Olingan ma'lumotlarni tahlil qilishda statistik va tavsifiy tahlil usullaridan foydalanilib, kompetentlik ko'rsatkichlarining dinamikasi qiyosiy ravishda baholandi.

Shuningdek, refleksiv kundaliklar, portfolio materiallari hamda amaliy mashg'ulot natijalari sifat tahlili asosida o'rganildi. Tadqiqot natijalarining ishonchligini ta'minlash maqsadida turli metodlar orqali olingan ma'lumotlar o'zaro solishtirilib, integrativ tahlil asosida umumlashtirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ilgari surilgan mexanizmning nazariy ahamiyati bir necha jihatlarda namoyon bo'ladi.

Birinchidan, innovatsion pedagogik kompetentlikning besh komponentli tuzilmasi o'zbek pedagogikasida alohida o'rganilgan yondashuvlarni (A.A. Xoliqovning umumnazariy konsepsiyasi, N.S. Rustamovning kommunikativ yondashuvi, S. Xolboevaning texnologik konsepsiyasi, O. To'lqinovning lingvomadaniy yondashuvi, M.S. Karimovaning refleksiv baholash modeli) yaxlit tizimga integratsiyalash imkonini beradi.

Ikkinchidan, uch bosqichli mexanizm M.M. Qodirovning integrativ yondashuvi^[5] va J.H. Toshmatovning mexanizmga yo'naltirilgan modeli^[6] bilan uyg'un bo'lib, kompetentlikning bosqichma-bosqich va uzluksiz rivojlanishini ta'minlaydi. Bosqichlar o'rtasidagi mantiqiy izchillik – dastlabki diagnostikadan amaliy shakllantirishga, undan keyin integratsiya va refleksiyaga o'tish – oliy pedagogik ta'limning didaktik qonuniyatlariga mos keladi.

Uchinchidan, aniqlangan pedagogik shartlar majmui mexanizmning amaliy qo'llanilishini ta'minlovchi tizimli ramkani tashkil etadi. G.K. Yo'ldosheva ta'kidlaganidek, pedagogik texnologiyaning samaradorligi uning joriy etilish sharoitlariga bog'liq^[4]. Shu bois mexanizmni amaliyotga joriy etishda pedagogik shartlarning majmuaviy ta'minlanishi zarur hisoblanadi.

To'rtinchidan, taklif etilgan mexanizm M.S. Karimova tomonidan asoslangan portfolio va refleksiv baholash tamoyillari^[2] hamda J.H. Toshmatovning mexanizm-yondashuvli modeli^[6] bilan uzviy bog'liqlikda, uning davomchisi sifatida qaraladi. Bu o'zbek pedagogika fanidagi ilmiy-an'anaviy izchillikni saqlashga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, mexanizmning keyingi takomillashtirilishi uchun bir qator yo'nalishlar mavjud:

- sun'iy intellekt vositalarining pedagogik jarayonga integratsiyasini chuqurroq tadqiq etish;
- mexanizmni turli mintaqalar va o'qitish yo'nalishlari uchun moslashtirish;
- kompetentlikning bitiruvdan keyingi uzoq muddatli dinamikasini o'rganish.

Ushbu yo'nalishlar keyingi ilmiy izlanishlar istiqbolini belgilaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalariga ko'ra quyidagi xulosalar shakllantirildi. Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining innovatsion pedagogik kompetentligi o'zaro bog'liq besh komponentdan iborat yaxlit tuzilma sifatida tavsiflanadi: kasbiy-kommunikativ, texnologik-innovatsion, metodologik-tadqiqotchilik, refleksiv-kreativ va madaniyatlararo kompetentliklar. Ushbu komponentlar mahalliy pedagogika maktabining turli yo'nalishdagi tadqiqotlarida asoslangan yondashuvlarni integratsiyalash natijasida shakllantirildi.

Ishlab chiqilgan uch bosqichli (motivatsion-diaagnostik, amaliy-innovatsion, integrativ-refleksiv) mexanizm kompetentlikni bosqichma-bosqich, uzluksiz va tizimli ravishda rivojlantirishga imkon beradi. Har bir bosqich o'ziga xos maqsad, metod va vositalarga ega bo'lgan yaxlit pedagogik faoliyat tizimini tashkil etadi.

Mexanizm samaradorligini ta'minlovchi pedagogik shartlar majmui aniqlandi: kompetentlik yondashuvi asosidagi loyihalash, innovatsion ta'lim muhiti, hamkorlik madaniyati, integrativ metodik ta'minot hamda refleksiya madaniyati.

Tadqiqot natijalari oliy pedagogik ta'lim muassasalarida chet tili o'qituvchilarini tayyorlash dasturlarini takomillashtirishda, pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malaka oshirish kurslarida amaliy jihatdan qo'llanilishi mumkin. Keyingi tadqiqotlar istiqboli mexanizmni turli sharoitlarga moslashtirish va sun'iy intellekt vositalarining integratsiyasi bilan bog'liq.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Xoliqov A.A. Pedagogik kompetentlik: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Fan, 2019. – 248 b.
2. Karimova M.S. Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining pedagogik kompetentligini shakllantirish va baholash mezonlari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2022.
3. To'lqinov O. Chet tilini o'qitishda lingvomadaniy kompetensiyani shakllantirish // Til va adabiyot ta'limi. – 2023. – № 1. – B. 45–49.
4. Yo'ldosheva G.K. Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
5. Qodirova M.M. Kasbiy ta'limda integrativ yondashuv. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2020.
6. Rustamova N.S. Kommunikativ yondashuv asosida chet tillarni o'qitish metodikasi. – Toshkent: Innovatsiya, 2021.
7. Xolboeva S. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining chet tili ta'limidagi o'rni // Pedagogik ta'lim. – 2022. – № 3. – B. 62–66.
8. Toshmatov J.H. Bo'lajak chet tili o'qituvchilarida innovatsion pedagogik kompetentlikni rivojlantirish mexanizmi // Pedagogika va psixologiya.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.